

PWYLLGOR CRAFFU DYSGU A DIWYLLIANT

Cofnodion cyfarfod o Bell a gynhaliwyd ar 31 Mawrth, 2025.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn Bresennol: Y Cynghorydd R.R. Thomas (Cadeirydd); Y Cynghorydd H.M. Payne (Is-gadeirydd); Cynghorwyr A. Asbrey, S. Campbell, E.J. Goodjohn, E. Goodjohn, S.J. Haines, W.A. Hennessy, N.P. Hodges, J. Lynch-Wilson a N.B. Marshallsea.

Aelodau Cyfetholedig: M. Werrett (Yr Eglwys yng Nghymru) a G. Van der Burgt (Rhiant-lywodraethwr – Sector Uwchradd)

Hefyd yn bresennol: Cynghorwyr R.M. Birch (Aelod Cabinet dros Addysg, y Celfyddydau a'r Gymraeg), C.P. Franks ac E Williams (Aelod Cabinet dros Gofal Cymdeithasol ac Iechyd).

CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Cadeirydd y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngrwyd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol".

YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd y rhain gan y Cynghorydd W. Gilligan, Dr. M. Price (Yr Eglwys Babyddol), L. Barrowclough (Rhiant-lywodraethwr – Sector Cynradd), I. da Silva ac E. Woodfield (Cyngor Ieuenctid y Fro).

COFNODION –

ARGYMHELLWYD – CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 3 Mawrth, 2025 fel cofnod cywir.

DATGANIADAU BUDDIANT –

Datganodd y Cynghorydd A. Asbrey fuddiant personol mewn perthynas ag Eitem 6 ar yr Agenda – Crynodeb o Ganlyniadau Arolygiad Estyn ar gyfer Tymor yr Hydref 2024 a Diweddariad ar Ysgolion mewn Dilyniant Statudol. Natur y buddiant oedd bod y Cynghorydd Asbrey yn Llywodraethwr Ysgol Gynradd Dinas Powys. Roedd natur y buddiant yn golygu bod y Cynghorydd Asbrey wedi aros yn y cyfarfod am gyfnod yr eitem.

Datganodd y Cynghorydd S. Haines fuddiant personol mewn perthynas ag Eitem 6 ar yr Agenda - Crynodeb o Ganlyniadau Arolygiad Estyn ar gyfer Tymor yr Hydref 2024 a'r Diweddaraaf ar Ysgolion mewn Dilyniant Statudol. Natur y buddiant oedd bod y Cynghorydd Haines yn Llywodraethwr ar gyfer Ysgol Gynradd Sain Tathan. Roedd natur y buddiant yn golygu bod y Cynghorydd Haines yn aros yn y cyfarfod am gyfnod yr eitem.

Datganodd y Cynghorydd J. Lynch-Wilson fuddiant personol mewn perthynas ag Eitem 6 ar yr Agenda - Crynodeb o Ganlyniadau Arolygiad Estyn ar gyfer Tymor yr Hydref 2024 a Diweddariad ar Ysgolion mewn Dilyniant Statudol. Natur y buddiant oedd bod y Cynghorydd Lynch-Wilson yn Llywodraethwr ar gyfer Ysgol Gynradd Sain Tathan. Roedd natur y buddiant yn golygu bod y Cynghorydd Lynch-Wilson yn aros yn y cyfarfod am gyfnod yr eitem.

CHWARTER 3 MONITRO REFENIW 2024/25 (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeiriad gan y Cabinet ar 6 Mawrth, 2025 fel y'i cynhwyswyd yn yr agenda gan y Rheolwr Gweithredol – Cyfrifeg.

Gofynnodd y Cynghorydd H. Payne a oedd y 51% o ysgolion yn dangos diffyg cyllidebol o ganlyniad i faterion yn ymwneud â'r Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) newydd. Mewn ymateb, dywedodd y Rheolwr Gweithredol y byddai eglurhad yn cael ei ddarparu, ond bod ADY yn bwysau cost hysbys. Roedd ffactorau eraill hefyd yn achosi diffygion cyllidebol mewn ysgolion.

Gofynnodd y Cynghorydd A. Asbrey a fyddai'r Cyngor yn gallu amddiffyn y 241 o lwybrau cludiant ysgol y mae'n eu darparu ar hyn o bryd. Mewn ymateb, dywedodd y Rheolwr Gweithredol fod gwaith mewnol yn digwydd, gyda gweithdy cludiant ysgol cydlynol yn cael ei gynnal yn ddiweddar i nodi rhai mentrau posibl y gellid eu rhoi ar waith megis amseroedd gwasgarog a defnyddio cludiant cyhoeddus.

Wedi hynny, fe'i

ARGYMHELLWYD – Y dylid nodi sefyllfa Chwarter 3 mewn perthynas â chyllideb refeniw'r Awdurdod ar gyfer 2024/25, a chyfeirio'r sylwadau canlynol i'r Cabinet i'w hystyried:

- Mewn perthynas â'r 51% o ysgolion oedd yn dangos diffyg yn y gyllideb oedd hynny o ganlyniad i faterion o'r ddeddf ADY newydd.
- A fyddai'r Cyngor yn gallu diogelu'r 241 o lwybrau cludiant ysgol y mae'n eu darparu ar hyn o bryd.

Rheswm dros yr argymhelliad

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

MONITRO CYFALAF AR GYFER Y CYFNOD 1AF EBRILL I 31AIN
RHAGFYR, 2024 (CYF) –

Cyflwynwyd y cyfeiriad gan y Cabinet ar 6 Mawrth, 2025 fel y'i cynhwyswyd yn yr agenda gan y Rheolwr Gweithredol – Cyfrifeg.

Gofynnodd y Cadeirydd sut y byddai'r Cyngor yn sicrhau gwerth am arian ac effeithlonrwydd yn ei wariant ar gymaint o amrywiaeth o brosiectau. Cynghorodd y Rheolwr Gweithredol fod Tîm Eiddo'r Cyngor yn rheoli'r rhan fwyaf o'r prosiectau ar gyfer y Gyfarwyddiaeth Dysgu a Sgiliau. Roedd y Tîm hwnnw'n gyfarwydd iawn â'r broses dendro a'r gallu i gyflawni prosiectau o fewn yr amlen ariannu. Byddai prosiectau hefyd yn destun sawl achos busnes.

Ar ôl ystyried yr adroddiad, fe'i

ARGYMHELLWYD – Y dylid nodi adroddiad Monitro Cyfalaf Chwarter 3 2024/25.

Rheswm dros yr argymhelliad

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

CRYNODEB O GANLYNIADAU AROLYGIAD ESTYN AR GYFER TYMOR
YR HYDREF 2024 A'R DIWEDDARAF AR YSGOLION MEWN DILYNIANT
STATUDOL (CDS) –

Cyflwynodd y Prif Bartner Gwella yr adroddiad.

Archwiliwyd ansawdd a safonau addysg ledled Cymru gan Estyn. Cyflwynwyd fframwaith arolygu newydd ym mis Medi 2024. O fis Medi 2024 ymlaen, byddai Estyn yn ymgysylltu'n fwy rheolaidd ag ysgolion. Byddai ysgolion bellach yn cael arolygiad craidd ac ymweliad interim o fewn y cyfnod arolygu 6 blynedd (2024 – 2030).

Yn ystod tymor yr hydref 2024, derbyniodd dwy ysgol gynradd arolygiad craidd (Ysgol Gynradd Gwenfo yr Eglwys yng Nghymru ac Ysgol Gynradd Sant Athan). Derbyniodd un ysgol uwchradd, Ysgol Stanwell, ymweliad interim.

Nid oedd yr un o'r ddwy ysgol a dderbyniodd arolygiad craidd mewn dilyniant statudol (gwelliant sylweddol a mesurau arbennig).

Cynhwyswyd 'sbotolau' yn tynnu sylw at arfer diddorol neu arloesol yn adroddiad arolygu Ysgol Gynradd Gwenfo yr Eglwys yng Nghymru, gyda ffocws ar bartneriaeth a gwaith cymunedol.

Ar ddechrau tymor yr hydref, roedd dwy ysgol o Fro Morganwg, Ysgol Pen y Garth ac Ysgol Uwchradd Pencoedtre, yng nghategori dilyniant statudol Estyn (mesurau arbennig) ac Ysgol Gynradd Llanfair yn Adolygiad Estyn yn dilyn eu harolygiad yng ngwanwyn 2023.

Fel yr adroddwyd i'r Pwyllgor Craffu Dysgu a Diwylliant ym mis Rhagfyr 2024, barnodd Estyn ym mis Hydref 2024 fod Ysgol Pen y Garth wedi gwneud digon o gynnydd mewn perthynas â'u hargymhellion. O ganlyniad, roedd Prif Arolygydd Addysg a Hyfforddiant Ei Mawrhydi yng Nghymru wedi tynnu Ysgol Pen y Garth oddi ar y rhestr o ysgolion sydd angen mesurau arbennig.

Ym mis Rhagfyr 2024, cyfarfu Estyn ag arweinwyr Ysgol Gynradd Llanfair a'r Awdurdod Lleol i drafod cynnydd mewn perthynas â'u hargymhelliad. Barnodd Estyn fod yr ysgol wedi gwneud digon o gynnydd wrth fynd i'r afael â'r argymhellion, ac roeddent wedi cael eu tynnu oddi ar y rhestr o ysgolion sydd angen Adolygiad Estyn.

Parhaodd Ysgol Uwchradd Pencoedtre o dan fesurau arbennig. Cafodd cynnydd yr ysgol ei fonitro gan Estyn bob tymor.

Wedi'u gwahodd i roi trosolwg o'r cynllun peilot ar gyfer Arolygiad Craidd Estyn newydd, croesawodd y Pwyllgor Jon-Paul Guy, Pennaeth Ysgol Gynradd Dinas Powys a James Mansfield, Pennaeth Ysgol Stanwell.

O safbwynt ysgol gynradd, tynnodd Jon-Paul Guy sylw at y canlynol:

- Pum maes arolygu blaenorol, nawr tri; Addysgu a Dysgu; Llesiant, Gofal, Cymorth ac Arweiniad; Arwain a Gwella.
- Arolygiad byrrach – cyrraedd canol dydd ddydd Llun, adborth ddydd Mercher tua 3pm.
- Arhosodd y broses cyn-arolygiad yr un fath.
- Roedd yr arolygiad yn canolbwyntio mwy ar ansawdd yr addysgu ac roedd symudiad wedi bod i ffwrdd o arsylwadau gwersi hir i fwy o deithiau dysgu yn treulio 20 i 30 munud yn arsylwi gwersi.
- Roedd yr adrodd cychwynnol ar arsylwadau wedi newid, gydag adborth llafar yn cael ei ddarparu i'r Pennaeth a Chadeirydd y Llywodraethwyr. Gellid rhannu'r canlyniad cyffredinol gyda staff yn gyfrinachol hefyd.
- Yna ystyriodd yr Arolygydd Adrodd y sail dystiolaeth ac o'r adborth ac ysgrifennodd adroddiad a fyddai'n cael ei anfon allan fel drafft ar gyfer anghywirdebau ffeithiol ychydig wythnosau'n ddiweddarach.
- Roedd yr adroddiad bellach tua dwy dudalen o hyd. Roedd crynodeb rhieni yn un dudalen.
- Mae'r adroddiadau'n tynnu sylw at feysydd o ddiddordeb arbennig neu arfer effeithiol, ac nid yw'n cwmpasu'r holl adborth a rennir, a adroddir weithiau trwy eithriad.

O ran ymweliad dros dro Estyn ag Ysgol Stanwell ym mis Tachwedd 2024, tynnodd y Pennaeth, James Mansfield, sylw at y canlynol:

- Parhaodd yr ymweliad am ddau ddiwrnod ac roedd pedwar Arolygydd yno.
- Roedd ffocws ar Argymhellion Arolygiad Craidd / Cynllun Gwella Ysgol (CGY).
- Adborth i'r Pennaeth a llythyr byr a gyhoeddwyd ar wefan Estyn.
- Ni fyddai ymweliadau interim yn sbarduno arolygiad craidd cynharach.

- Roedd yr ymweliad yn cynnwys 21 o wersi a 'arsylwyd', gan gynnwys dau arsylwad gwersi llawn ar y cyd, gwelwyd 2 aelod o staff ddwywaith, cyfweiliadau ag: 11 o ddisgyblion Blwyddyn 8 (gan gynnwys llyfrau), 6 o ddisgyblion Blwyddyn 10 a 4 o ddisgyblion Blwyddyn 9 (gan gynnwys llyfrau). 4 Cyfweiliad / Cyflwyniad gyda'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth; a dau banel staff (8 o athrawon i gyd).

Gofynnodd y Cynghorydd H. Payne i'r ddau Bennaeth sut roedden nhw'n teimlo yn ystod yr arolygiadau. Dywedodd Jon-Paul Guy fod yr Arolygwyr yn broffesiynol gyda ffocws penodol ar agweddau cadarnhaol yr ysgol. Roedd yr Arolygwyr yn ymwybodol iawn o lesiant y staff yn ystod yr arolygiad. Sylwodd James Mansfield ei fod yn teimlo'r un peth. Roedd naws o ran y dull a fabwysiadwyd gan rai Arolygwyr o ran rhoi adborth uniongyrchol yn ystod ymweliad a chael deialog agored ynghylch agweddau negyddol a nodwyd. Nododd fod yr ymweliadau interim yn teimlo'n wahanol iawn i arolygiad llawn. Roedd ymweliadau craidd ac interim bellach hefyd yn fwy cefnogol o ran adborth a gofynnwyd i Brifathrawon wneud sylwadau rheolaidd yn ystod ymweliadau. Teimlwyd hefyd fod yr ymweliadau newydd yn fwy cefnogol, ond byddai dull cyson gan yr Arolygwyr o ran cael deialog fwy agored gydag ysgolion o fudd.

Cyfeiriodd y Cynghorydd A. Asbrey at arsylwadau gwersi ac a oedd staff yn teimlo llai o straen o arsylwadau byrrach. Sylwodd Jon-Paul Guy y byddai athrawon yn aml, o arsylwadau byrrach, yn gwneud y sylw nad oedd yr Arolygwyr yn gweld rhyw ran o wers a fyddai wedi bod yn ddefnyddiol. Gallai fod teimlad bod yr Arolygwyr wedi methu rhywbeth a fyddai wedi clymu gwers at ei gilydd.

O ran cynnydd yn Ysgol Uwchradd Pencoedtre a chan gyfeirio at baragraff 2.21 o'r adroddiad yn nodi nad oedd tua hanner yr athrawon yn ymdrin yn bendant â diffyg ymgysylltiad ac ymddygiad lefel isel y disgyblion; nad oeddent yn defnyddio strategaethau rheoli ymddygiad yr ysgol yn briodol, ychwanegodd y Prif Bartner Gwella fod Estyn wedi nodi nad oedd y polisi'n cael ei gymhwyso'n gyson o fewn yr ysgol. O ganlyniad, roedd y Pennaeth Cynorthwyol o Ysgol Uwchradd Whitmore, a oedd wedi'i secondio i'r ysgol, yn gweithio fel hyfforddwr i gefnogi athrawon ac roedd hyn yn cynnwys ffocws ar reoli ymddygiad yn y dosbarth. Dywedwyd wrth y Pwyllgor, er bod yr ysgol wedi bod mewn mesurau arbennig am gyfnod o ddwy flynedd, fod Estyn wedi gweld gwelliannau mewn nifer o feysydd, ond nad oedd digon o gynnydd wedi bod i Estyn dynnu Pencoedtre o fesurau arbennig. Felly, roedd angen mwy o amser i ganiatáu i arferion newydd ymgorffori.

Wedi hynny, y Pwyllgor

ARGYMHELLWYD –

(1) Nodi canlyniadau arolygiadau ar gyfer tymor yr Hydref a llongyfarch y ddwy ysgol a dderbyniodd arolygiad craidd gan nad oedd unrhyw weithgarwch dilynol gan Estyn a nodi'r cynnydd a wnaed gan Ysgol Llanfair a arweiniodd at eu tynnu oddi ar restr yr ysgolion yr oedd angen eu hadolygu gan Estyn.

(2) Nodi'r cynnydd mewn perthynas ag Ysgol Uwchradd Pencoedtre.

Rheswm dros yr argymhellion

(1&2) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

CYNLLUN Y GYFARWYDDIAETH DYSGU A SGILIAU 2025/26 (GAN GYNNWYS GWEITHGAREDDAU, MESURAU PERFFORMIAD A THARGEDAU PERFFORMIAD CYSYLLTIEDIG) I GYFLAWNI'R FRO 2030, CYNLLUN CORFFORAETHOL Y CYNGOR 2025-30 (CDS) –

Cyflwynodd yr adroddiad i'r Aelodau eu hystyried y gweithgareddau a gynlluniwyd, y mesurau perfformiad a'r targedau perfformiad cysylltiedig yng Nghynllun y Gyfarwyddiaeth Dysgu a Sgiliau ar gyfer 2025-26 (ynghlwm yn Atodiad A). Roedd Cynllun y Gyfarwyddiaeth yn cyd-fynd yn bennaf â chylch gorchwyl y Pwyllgor Craffu Dysgu a Diwylliant. Roedd Cynlluniau Cyfarwyddiaeth eraill yn cael eu hystyried gan y Pwyllgorau Craffu perthnasol ac roedd eu sylwadau a'u hargymhellion i gael eu hystyried gan y Pwyllgor Adnoddau a Pherfformiad Corfforaethol i ffurfio cyfeiriad cyfansawdd i'r Cabinet ar y pum Cynllun Cyfarwyddiaeth ar gyfer 2025-26. Roedd y dull hwn yn dilyn yn fras y dull a ddefnyddiwyd wrth graffu ar gynigion Cyllideb Refeniw a Chyfalaf y Cyngor.

Roedd y Cynlluniau Cyfarwyddiaeth wedi'u llywio gan ymrwymïadau'r Cyngor yn Bro 2030, Cynllun Corfforaethol cymeradwy'r Cyngor (Cyngor Llawn, 10 Mawrth 2025) ar gyfer y cyfnod 2025-30.

Roedd yr holl Bwyllgorau Craffu wedi ystyried y Cynllun Corfforaethol drafft (Rhagfyr 2024) ac roedd eu barn ochr yn ochr â barn ystod eang o randdeiliaid allweddol wedi llywio'r pum amcan lles newydd a'r 50 ymrwymiad wedi'u nodi yn Bro 2030 a oedd yn gynllun pum mlynedd.

Byddai datblygu'r gweithgareddau a'r targedau perfformiad cysylltiedig yn y Cynlluniau Cyfarwyddiaeth yn helpu i gyflawni rhwymedigaethau statudol y Cyngor o dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Roedd y ddau ddarn o ddeddfwriaeth yn gosod dyletswyddau penodol ar y Cyngor mewn perthynas ag adolygu a phennu amcanion, adolygu perfformiad yn barhaus ac adrodd ar berfformiad, gan ganolbwyntio ar wella lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol dinasyddion Bro Morgannwg.

Gofynnwyd i Aelodau'r Pwyllgor Craffu adolygu Cynllun y Gyfarwyddiaeth Dysgu a Sgiliau ar gyfer 2025-26 (gweithgareddau a gynlluniwyd, mesurau perfformiad arfaethedig a targedau cysylltiedig) a sut y byddai'n cefnogi'r gwaith o gyflawni'r ymrwymïadau a'r canlyniadau yn Bro 2030.

Gofynnwyd i'r Aelodau gyfeirio unrhyw sylwadau ac argymhellion mewn perthynas â Chynllun y Gyfarwyddiaeth Dysgu a Sgiliau ar gyfer 2025-26 at y Pwyllgor Craffu Adnoddau a Pherfformiad Corfforaethol i ffurfio cyfeiriad cyfansawdd i'r Cabinet ar y pum Cynllun Cyfarwyddiaeth ar gyfer 2025-26.

Cwestiynodd y Cyngorydd N. Marshallsea y gostyngiadau cyllideb o 5% ar gyfer canolfannau adnoddau. Mewn ymateb, dywedodd y Rheolwr Perfformiad a Strategaeth Sgiliau a Dysgu y dylid ei ystyried yng nghyd-destun y ffactorau ehangach sy'n effeithio ar ysgolion. Byddai'r gostyngiad yn cael ei reoli'n ofalus o ran lliniaru unrhyw effeithiau negyddol.

Gofynnodd y Cyngorydd Marshallsea sut y byddai'r defnydd o'r Gymraeg yn cael ei hyrwyddo i staff ysgol. Dywedodd y Rheolwr Perfformiad a Strategaeth Sgiliau a Dysgu fod cyfle i staff ysgol ddatblygu eu sgiliau Cymraeg y tu allan i oriau gwaith arferol. Byddai gwybodaeth am y nifer sy'n manteisio ar hyfforddiant yn cael ei cheisio a'i rhannu ag Aelodau'r Pwyllgor. Yn ogystal, dywedodd y Prif Bartner Gwella fod gan Gonsortium Canolbarth y De raglen gynlluniedig o ddysgu proffesiynol ar gael i staff bob tymor o ran eu Cymraeg. Roedd hynny'n seiliedig ar arolwg blynyddol a gynhaliwyd ar gymhwysedd sgiliau Cymraeg pobl. Roedd cymorth penodol hefyd ar gael i Gynorthwyr Cymorth Dysgu y gellid ei roi ar lefel ysgol a chlwstwr. Roedd cyfleoedd ar gyfer datblygiad proffesiynol ar gael i siaradwyr cyfrwng Saesneg a hefyd i siaradwyr Cymraeg a oedd eisiau gwella eu sgiliau.

Nodwyd nad oedd Cynllun y Gyfarwyddiaeth yn cynnwys cyfeiriadau penodol at gynlluniau teithio llesol ar gyfer ysgolion. Mewn ymateb, dywedodd y Rheolwr Perfformiad a Strategaeth Sgiliau a Dysgu fod gweithgareddau sy'n ymwneud â theithio llesol yn ffocws allweddol, yn enwedig o ran meysydd fel Prosiect Sero. Yn ogystal, mae teithio llesol o bosibl yn cael sylw o dan Gynllun Cyfarwyddiaeth arall yn ogystal â bod yn weithgaredd o ddydd i ddydd. Cytunwyd y byddai gwybodaeth yn cael ei choladu am yr ysgolion sy'n cymryd rhan mewn Teithio Llesol a'i rhannu gyda'r Pwyllgor.

Cyfeiriodd y Cyngorydd E. Goodjohn at gamau gweithredu sy'n ymwneud â'r risgiau sy'n gysylltiedig ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) a gofynnodd beth oedd y ffactorau lliniarol a gynlluniwyd i leihau risg. Ychwanegodd hefyd fod angen i'r Cyngor ddyrannu adnoddau ychwanegol i faes ADY. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Dysgu a Sgiliau fod ffocws ar fesurau ataliol i leihau'r galw ar ganolfannau adnoddau arbenigol. Felly, byddai'r Cyngor yn gweithio'n agos gydag ysgolion i sicrhau bod gan athrawon y galluoedd a'r cymwyseddau i gefnogi'r rhan fwyaf o anghenion disgyblion. I wneud hynny roedd bwriad i weithio gyda phenaethiaid i lunio cynllun gweithredu a fyddai'n galluogi gweithio'n agos gyda swyddogion arweiniol ar gyfer addysgu a dysgu mewn ysgolion.

Gofynnodd y Cyngorydd E. Goodjohn a oedd canlyniadau iechyd yn ymwneud â mynd i'r afael â gordewdra ac addysgu sgiliau bywyd sylfaenol sy'n ymwneud â choginio a bwyta'n iach wedi'u hystyried. Atebodd y Pennaeth Strategaeth, Dysgu Cymunedol ac Adnoddau gan ddweud bod y Cyngor wedi gwneud llawer o waith ym maes bwyta'n iach mewn ysgolion a oedd yn flaenoriaeth allweddol i'r Big Fresh Catering Company fodloni deddfwriaeth newydd a osodwyd gan Lywodraeth Cymru. Roedd llawer o fentrau, fel y Rhaglen Cyfoethogi Gwyliau Ysgol, a oedd yn canolbwyntio ar gefnogi ysgolion yn ogystal â'r cymunedau difreintiedig. Roedd y Cyngor hefyd yn gweithio gydag ysgolion a grwpiau cymunedol o ran teithio llesol, ac roedd yn elfen allweddol o'r Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy. Felly, roedd bwyta'n iach yn cynrychioli gweithgaredd o ddydd i ddydd a dyna pam nad oedd yn

ymddangos yng Nghynllun y Gyfarwyddiaeth. Ychwanegodd y Cynghorydd E. Goodjohn y byddai'n dda pe gellid ystyried dangosyddion perfformiad ychwanegol mewn perthynas â bwyta'n iach i bobl ifanc.

Mewn ymateb i ymholiad y Cynghorydd E. Goodjohn ynglŷn â gwaith o fewn y Cyngor i hyrwyddo cynlluniau prentisiaethau ac a allai'r Cyngor wneud mwy i ddangos llwyddiant, dywedodd y Pennaeth Strategaeth, Dysgu Cymunedol ac Adnoddau fod llawer o waith o ran hynny mewn cwpl o ffrydiau gwahanol. O fewn y Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy a'r adroddiadau gwireddu buddion a oedd yn rhan o broses dendro'r Cyngor, byddai darllenwyr yn gallu gweld y gwaith a ddisgwylir gan rai cyflenwyr o ran creu cyfleoedd ar gyfer prentisiaethau. Roedd hefyd gynlluniau eraill gan gynnwys y Cynllun Cymunedau am Waith a rhaglen fewnol y Cyngor, y cynllun Dechrau Cyflym. Y gobaith oedd cyflwyno adroddiad am y gwaith hwnnw i'r Pwyllgor Craffu yn y dyfodol.

Gofynnodd y Cynghorydd E. Goodjohn a oedd unrhyw le i'r Cyngor fod yn fwy uchelgeisiol mewn perthynas â'r camau sy'n ymwneud â Gwasanaeth Ieuentid y Cyngor ac o ran sut y mae'r Cyngor yn ymgysylltu ac yn clywed barn pobl ifanc. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr fod amcan o fewn Cynllun Corfforaethol newydd y Cyngor i fod yn fwy systematig o ran harneisio a defnyddio'r Gwasanaeth Ieuentid a'r Cyngor Ieuentid. Roedd hynny'n golygu bod nod i'r Gwasanaeth Ieuentid gael mwy o gyrhaeddiad i bob Cyfarwyddiaeth o fewn y Cyngor i rannu a deall safbwyntiau a barn pobl ifanc.

Gofynnodd y Cynghorydd E.J. Goodjohn a allai'r Cyngor wneud mwy i fynd i'r afael â thlodi plant, ac a ellid gwneud mwy i ddarparu mynediad fforddiadwy i bobl ifanc allu cymryd rhan mewn a chael mynediad at weithgareddau hamdden, chwaraeon, diwylliannol a threftadaeth. Gofynnodd y Cynghorydd E.J. Goodjohn hefyd a ellid gwneud mwy i alluogi gwell mynediad at arholiadau i'r bobl ifanc hynny sy'n cael eu haddysgu gartref. Mewn ymateb i dlodi plant a mynediad at hamdden a diwylliant, dywedodd y Rheolwr Perfformiad a Strategaeth Sgiliau a Dysgu fod angen darllen Cynllun y Gyfarwyddiaeth Dysgu a Sgiliau mewn cyd-destun â'r holl Gynlluniau Cyfarwyddiaeth eraill a ffurfiodd ddarlun cydgysylltiedig a thrawsbynciol o dlodi. Roedd Cynllun y Gyfarwyddiaeth yn gyfannol ac yn adlewyrchu elfennau lluosog o Gynllun Corfforaethol Bro 2030. Felly, byddai cyfraniad tuag at yr agenda dlodi gan y Gyfarwyddiaeth Dysgu a Sgiliau yn ymwneud â gwaith sy'n cael ei wneud drwy ysgolion bro a hefyd gan rai o'r mentrau a'r gweithgareddau dyddiol eraill a godwyd yn flaenorol gan y Pennaeth Strategaeth, Dysgu Cymunedol ac Adnoddau fel y Rhaglen Gyfoethogi. O ran mynediad at arholiadau i bobl ifanc sy'n cael eu haddysgu gartref, cytunwyd i wybodaeth gael ei hanfon drwy e-bost.

Dywedodd y Cynghorydd J. Lynch-Wilson ei bod yn bwysig cydnabod pa mor bwysig oedd y cymunedau lleol o ran rhedeg ysgolion yn ddiogel ac yn llwyddiannus a chanmolodd y gwaith da o ran cynhwysiant sy'n cael ei wneud.

Cyfeiriodd y Cynghorydd H. Payne at yr Oriel Gelf Ganolog a'r astudiaeth ddichonoldeb o adeiladu rhwydwaith cymunedol diwylliannol, a gofynnodd sut y byddai'r Cyngor yn annog y bobl hynny na fyddai fel arfer yn ymgysylltu â'r celfyddydau a gweithgareddau diwylliannol. Mewn ymateb, dywedodd y Pennaeth Strategaeth, Dysgu Cymunedol ac Adnoddau fod llawer o waith i annog ymwelwyr i

fynd i'r mannau celfyddydau a diwylliant. Roedd yr astudiaeth ddichonoldeb yn ymwneud ag ardal y cwrt rhwng y ganolfan gelfyddydau a'r llyfrgell a chyflwyno ystod fwy amrywiol o arddangosfeydd celf i ddenu cynulleidfaoedd newydd. Roedd gwaith tebyg wedi'i gynllunio ar gyfer yr Hen Neuadd yn y Bont-faen ac roedd yn sgil cynnydd yn nifer yr ymwelwyr â chanolfan Penarth. Byddai adroddiad ar y mentrau hynny yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor.

Byddai gwybodaeth ynglŷn â'r prosiect Cymdogion Natur Lloches yn cael ei hanfon drwy e-bost.

Gofynnodd y Cyngorydd N. Hodges a oedd Cynllun y Gyfarwyddiaeth yn cynnwys ffocws hirdymor digonol ar y risgiau a'r effaith yn dilyn toriadau i'r system fudd-daliadau. Mewn ymateb, eglurodd y Rheolwr Perfformiad a Strategaeth Sgiliau a Dysgu mai Bro 2030 oedd y Cynllun Corfforaethol newydd a oedd yn cwmpasu'r 5 mlynedd nesaf. Roedd Cynllun y Gyfarwyddiaeth yn gynllun gwasanaeth yn ystod y flwyddyn yn canolbwyntio ar y gweithgareddau a'r camau gweithredu strategol penodol ar gyfer y Gyfarwyddiaeth Dysgu a Sgiliau. Yn ystod y flwyddyn byddai'r Cyngor yn cynnal hunanasesiad blynyddol a oedd yn gysylltiedig â Chynlluniau Cyfarwyddiaeth, ac a fyddai'n ystyried deddfwriaeth newydd, tirweddau sy'n newid a pholisïau newydd. Roedd hynny'n rhoi cyfle i newid blaenoriaethau pe bai'r angen yn codi. Roedd yn bwysig cydnabod bod gan Gynllun Bro 2030 ffocws sylweddol ar dlodi ar draws pob Cyfarwyddiaeth, gyda Chynllun y Gyfarwyddiaeth Dysgu a Sgiliau â phwyslais ar gynlluniau fel ysgolion bro a oedd ag agwedd ar drechu tlodi.

Dywedodd y Cadeirydd, y Cyngorydd R. Thomas, nadoedd rhai dangosyddion perfformiad newydd yn cynnwys targedau, a gofynnodd a oedd lle i osod targedau; er enghraifft, canran y plant ysgol uwchradd a ddywedodd eu bod yn teimlo eu bod yn ymgysylltu a bod ganddynt lais am wasanaethau a phenderfyniadau sy'n bwysig iddynt. Mewn ymateb, dywedodd y Rheolwr Perfformiad a Strategaeth Sgiliau a Dysgu nad oedd yn bosibl gosod targedau ar gyfer rhai dangosyddion newydd, felly i'r rheini roedd yn bwysig gosod gwaelodlin yn ystod blwyddyn 1 y gellid ei defnyddio fel meincnod i osod targedau ar gyfer blynyddoedd i ddod.

Wedi hynny fe'i

ARGYMHELLWYD – Y dylid cyfeirio sylwadau'r Pwyllgor Craffu Dysgu a Diwylliant mewn perthynas â Chynllun y Gyfarwyddiaeth Dysgu a Sgiliau a thargedau perfformiad ar gyfer 205/26 i'r Pwyllgor Craffu Perfformiad ac Adnoddau Corfforaethol i'w hystyried er mwyn i ymateb cyfansawdd gael ei ddatblygu a'i gyfeirio'n ôl i'r Cabinet ar 1 Mai, 2025. Y sylwadau'n ymwneud â'r canlynol:

- Manylion ychwanegol yn cael eu hychwanegu mewn perthynas â'r rhaglenni Teithio Llesol i ysgolion;
- Yr angen am fwy o adnoddau ym maes Anghenion Dysgu Ychwanegol;
- Roedd angen mwy o adnoddau mewn perthynas â bwyta'n iach, er mwyn mynd i'r afael â gordewdra ymhlith pobl ifanc;
- Cynnwys dangosyddion perfformiad ychwanegol mewn perthynas â bwyta'n iach i bobl ifanc ac mewn perthynas â chynllun prentisiaeth y Cyngor;

- A oedd lle i'r Cyngor fod yn fwy uchelgeisiol mewn perthynas â'r camau gweithredu ynghylch Gwasanaeth Ieuencid y Cyngor ac o ran y modd y mae'r Cyngor yn ymgysylltu ac yn clywed barn pobl ifanc;
- A allai'r Cyngor wneud mwy i fynd i'r afael â thlodi plant;
- A oedd mwy y gallai'r Cyngor ei wneud i alluogi gwell mynediad i arholiadau i'r bobl ifanc hynny sy'n cael eu haddysgu gartref;
- A allai'r Cyngor ddarparu mwy o gyfleoedd i bobl ifanc gael mynediad i weithgareddau hamdden, chwaraeon, diwylliannol a threftadaeth;
- Holodd a allai'r Cyngor wneud mwy i annog mwy o bobl i ymgysylltu â'r celfyddydau a diwylliant;
- A oedd y Cynllun Cyfadran yn cynnwys digon o ffocws tymor hir ar y risgiau a'r effaith yn dilyn toriadau i'r system budd-daliadau; a
- Yr angen i osod targedau ar gyfer y dangosyddion perfformiad newydd hynny lle nad oedd mesur wedi'i gynnwys.

Rheswm dros yr argymhelliad

Rhoi sylw i gynnwys yr adroddiad a thrafodaethau yn y cyfarfod a hysbysu'r Pwyllgor Craffu Perfformiad ac Adnoddau Corfforaethol o farn y Pwyllgor Craffu Dysgu a Diwylliant.